

Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i (Childbirth Self-Efficacy Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i (Childbirth Self-Efficacy Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20082>

Özet

Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i (DEÖYÖ), gebelerin do?um süreci ve a?r? yönetimine ili?kin alg?lad?klar? **öz-yeterlilik** düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilm? veya uyarlanm?? psikometrik bir araçtır. Bu ölçe?in Türkçe uyarlama ve geçerlik/güvenirlilik çal??mas?, Yeliz Ersoy tarafından 2011 y?l?nda Akdeniz Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçek, anne adayları'nın do?um eylemi sırasında zorluklarla başa çıkma kapasitelerine olan inançları'nı de?erlendirerek, do?um korkusu ve müdahale gereksinimi gibi faktörleri öngörmeye önemli bir rol oynamaktadır.

Ölçek çe?idi olarak bir **uyarlama** çal??ması niteli?indedir ve bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürü ve diline uygunlu?unu, aynı zamanda psikometrik özelliklerinin güvenilirliğini saptamaya hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Do?um Eylemi, Öz-Yeterlilik, Self-Efficacy, Do?um Korkusu, Gebe, Psikometri, Childbirth.

Yazarlar

Yeliz Ersoy

Amaç

Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i'nin temel amacı, hamile kadınların do?um eylemi sırasında karşıla?acakları potansiyel zorluklar, a?r? ve stresle başa çıkma yeteneklerine dair öznel inançları'nı objektif olarak ölçmektir. Bu inanç düzeyi (öz-yeterlilik), kadınların do?um deneyimini, do?um şekli ve do?um sonrası psikolojik durumunu önemli ölçüde etkileyen kritik bir psikolojik de?iştir.

Uyarlama çal??ması'nın özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan orijinal ölçe?in (genellikle Childbirth Self-Efficacy Inventory - CSES) Türkçe konu?an popülasyonda geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilmesini sağlamaktır. Bu, hem klinik uygulamalarda risk altındaki gebelerin belirlenmesine hem de do?um e?itimi programları'nın etkinliğinin de?erlendirilmesine olanak tanır.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişel Teorisi'nin temelini oluşturan **öz-yeterlilik** (Self-Efficacy) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirme yeteneğine olan inancıdır. Do?um bağlamında, bu inanç genellikle iki ana boyutta incelenir:

Beklenti Öz-Yeterlili?i (Self-Efficacy Expectancy): Kad?n?n, do?um eylemi s?ras?nda ortaya ç?kan belirtiler ve duygularla (örne?in a?r?, korku, kas?lmalar) ba?ar?l? bir ?ekilde ba?a ç?kabilece?ine dair inanc?.

Sonuç Beklentisi (Outcome Expectancy): Kad?n?n belirli davran??lar? sergilemesi durumunda (örne?in, nefes tekniklerini kullanma) bu davran??lar?n olumlu bir sonuç do?uraca??na (örne?in, a?r?n?n azalmas?) dair inanc?.

DEÖYÖ, bu bili?sel ve davran??sal inançlar? yakalayarak, do?um sürecine haz?rl?k düzeyinin ve psikolojik dayan?kl?l???n bir göstergesi olarak hizmet eder.

Geçerlik

Yeliz Ersoy'un 2011 tarihli yüksek lisans tezinde, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal ve içerik geçerli?i incelenmi?tir. Geçerlik çal??malar?, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (do?um öz-yeterlili?) ne ölçüde temsil etti?ini belirlemeyi amaçlar.

Uyarlama sürecinde genellikle dil ve kültürel e?de?erlik çal??malar? (çeviri-geri çeviri) ile içerik geçerli?i sa?lan?r. Yap? geçerli?i için ise genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullan?l?r. Kaynakçada spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, tezin amac? ölçe?in geçerli oldu?unu bilimsel yöntemlerle kan?tlamakt?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (reliability) analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlıl???n? ve kararlıl???n? de?erlendirir. 2011 adaptasyon çal??mas?nda iç tutarlıl?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm???r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Bu tür psikometrik psikometrik çal??malarda ayr?ca test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar verip vermedi?i belirlenir. Güvenirlik sonuçlar?, ölçe?in klinik ve ara?tırma ortamlar?nda güvenle kullan?l?p kullan?lamayaca??na dair temel kan?t? olu?turur.

Faktör Analizi

Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i'nin orijinal yap?s? genellikle çok boyutludur (örne?in, aktif faz ve ikinci evre gibi do?umun farklı a?amalar?na odaklanan alt boyutlar). Ersoy'un adaptasyon çal??mas?nda, bu orijinal faktör yap?s?n?n Türkçe popülasyonda korunup korunmad???n? veya farklı bir yap?ya sahip olup olmad???n? belirlemek amacıyla muhtemelen Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???r.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?unu, hangi maddelerin hangi alt boyuta

yüklendi?ini ve yap?n?n kuramsal beklentilere uygunlu?unu ortaya koyar. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?inin temel dayana??n? olu?turur.

Ölçek

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Ölçek derecelendirme bilgisi kaynakta mevcut de?ildir. Genellikle Likert tipi bir derecelendirme format? kullan?l?r (örne?in, 1=Hiç güvenmiyorum, 10=Tamamen güveniyorum).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Do?um Yapacak Kad?nlar (Pregnant Women)

Age Group: Yeti?kin (Adult, genellikle 18 ya? ve üzeri gebeler)

Population Details: Türkiye'deki gebe popülasyonu üzerinde yüksek lisans tezi kapsam?nda test edilmi?tir.

Test Methodology: Psikometrik psikometrik geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? (Uyarlama Çal??mas?).

Anahtar Kelimeler

Do?um Öz-Yeterlili?i, Gebelik, Psikolojik Ölçek, **Uyarlama Çal??mas?**, Yeliz Ersoy, 2011, **Lowe CSES**, Maternal Sa?lk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi kaynakta mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Çal??man?n yap?ld??? kurum: Akdeniz Üniversitesi Sa?lk Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Yeliz Ersoy taraf?ndan 2011 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda adapte edilmi?tir. Ölçe?in orijinal versiyonunun kullan?m? için orijinal yazarlardan izin al?nmas? gerekebilir. Türkçe uyarlaman?n kullan?m? için ise sorumlu yazar Yeliz Ersoy ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Bu ölçe?in orijinal PDF'i a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[dogum-eyleminde-oz-yeterlilik-olcegi-childbirth-self-efficacy-scale-toad.pdf](#)

Referanslar

Ersoy, Y. (2011). *Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Tez Merkezi Linki: tez.yok.gov.tr

Do?um Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle maddeler bu giri?te sunulamamaktad?r. Maddeler için referans gösterilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM